

บันทึกการประชุมคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศ
ในคณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสารและโทรคมนาคม วุฒิสภา
ครั้งที่ 58

วันอังคารที่ 2 มีนาคม 2553

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข 308 ชั้น 3 อาคารรัฐสภา 2

อนุกรรมการ ผู้มาประชุม คือ

1. นายอนันต์ วรดิพิงศ์	ประธานคณะอนุกรรมการ
2. นายวิบูลย์ ว่องวีรชัยเดชา	อนุกรรมการ
3. นายสมเกียรติ อิงอารี	อนุกรรมการ
4. นายเดชาธร เกิดภาพิพัฒน์	อนุกรรมการ
5. นางสาวเปรมจิตต์ ตันพิชัย	อนุกรรมการ

อนุกรรมการ ผู้ไม่มาประชุม คือ

1. นายต่วนอับดุลเลาะ ดาโอะมารีโย	(ลาการประชุม)
2. นายปานใจ ธารทัศนวงศ์	(ลาการประชุม)
3. นายวสันต์ ฝีมือช่าง	(ลาการประชุม)
4. นายปรีชา ไพโรภัทกุล	(ลาการประชุม)
5. นายชกาจ วิสัย	(ลาการประชุม)

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ผู้มาประชุม คือ

1. นายธวัช สถิตวิทยา
2. นายจินดากร ตูจินดา
3. นายสุภาพนา บุญหล้า
4. นายเกรียงไกร ภูวนิชย์

ผู้ชี้แจง คือ

กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

1. นายเชษฐา อริยฉัตรกุล	ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. นายสินมหัท เกียรติจางานนท์	ผู้อำนวยการส่วนแผนงานและมาตรฐาน

กระทรวงคมนาคม

1. นางสาวอัมพร ชชาติบุษยมาส	ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
2. นายศักดิ์ณรงค์ หมวดโพธิ์กลาง	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ ชำนาญพิเศษ

ความเห็นของที่ประชุมในวันนี้ คณะกรรมการวิชาการจะได้ดำเนินการวิเคราะห์ ประมวลผลและสรุปรายงานเสนอ ต่อนายกรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ซึ่งประเด็นที่ประสงค์ให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น มีดังนี้

1. ปัจจุบันสถานการณ์ด้าน e-Logistics ในประเทศไทยเป็นอย่างไร
2. รัฐบาลควรที่จะดำเนินการให้การสนับสนุนการดำเนินการด้าน e-Logistics อย่างไร

นายเจษฎา อริยจักรกุล ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง ได้ให้ข้อมูลว่า กรมศุลกากรได้ดำเนินการด้าน e-Logistics มาโดยตลอด เช่น e-Customs กรมศุลกากรได้เริ่มดำเนินการเต็มรูปแบบตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2551 ซึ่งการใช้งานก็เป็นไปได้ ด้วยดีมาโดยตลอด ประกอบกับกรมศุลกากรดำเนินการในระบบ Paperless แล้ว จึงได้พยายามดำเนินการ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออก ในเรื่องของใบอนุญาต/ใบรับรอง ซึ่งปัจจุบัน กรมศุลกากรได้ทำบันทึกความเข้าใจ (MOU: Memorandum of Understanding) กับ 16 หน่วยงานที่ตกลง จะแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยกัน โดยมีหน่วยงานที่สามารถใช้งานจริงได้แล้วประมาณ 4 หน่วยงาน ได้แก่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมการค้าต่างประเทศ กรมปศุสัตว์ และการนิคมอุตสาหกรรม และหน่วยงานที่กำลังดำเนินการเชื่อมโยงกับกรมศุลกากร คือ สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานที่อยู่ระหว่างขั้นตอนการทดสอบการใช้งานอยู่ประมาณ 11 หน่วยงาน ส่วน หน่วยงานที่เหลืออีก 16 หน่วยงาน กรมศุลกากรได้มีนโยบายให้ดำเนินการประสานงานเพื่อให้มีการทำ MOU ให้ได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 นี้ ซึ่งกรมศุลกากรได้พยายามดำเนินการประสานงานให้แต่ละหน่วยงาน ทราบว่าทำอย่างไรให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลใบอนุญาต/ใบรับรองทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการนำเข้าและส่งออก เพื่อให้ผู้ประกอบการได้รับความสะดวก

ปัจจุบัน กรมศุลกากรไม่มีการใช้ใบขนสินค้าที่เป็นเอกสารอีกแล้ว โดยผู้ประกอบการจะส่งทาง อิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลทั้งหมดจะอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ของกรมศุลกากร ทั้งนี้ กรมศุลกากรใช้ระบบ List Management ในการบริหารจัดการ หากเป็น Green Line สามารถเข้าไปยังคลังสินค้าปล่อยของได้เลยโดยไม่ต้องพบเจ้าหน้าที่ศุลกากร กรณีการเสียภาษีก็สามารถเสียภาษีผ่าน Bank (เป็นอิเล็กทรอนิกส์) ได้เลย ยกเว้น กรณีที่มีการสุ่มตรวจหรือใน List Profile ระบุว่า Shipment ใดเกิดความน่าสงสัย ก็ต้องมาพบเจ้าหน้าที่ ศุลกากรพร้อมเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยเจ้าหน้าที่ศุลกากรจะดำเนินการตรวจสอบตามภาระหน้าที่ไป กรณี ที่ต้องมีการตรวจสอบสำหรับสินค้าขาเข้า มีประมาณไม่เกิน 30% สำหรับสินค้าขาออก มีประมาณไม่เกิน 3-5% ซึ่งการตรวจสำหรับสินค้าขาออกจะมีน้อยมาก ยกเว้นสินค้าที่ต้องมีใบอนุญาตบางอย่างหรือสินค้าที่ต้องมี ใบสุทธินำกลับเพื่อตรวจสอบว่าสินค้าที่ออกไปเป็นอะไร

ซึ่งที่กล่าวมาข้างต้น เป็นสิ่งที่กรมศุลกากรได้ดำเนินการพัฒนามาเพื่อลดขั้นตอนและเพื่อให้ บริการที่รวดเร็วขึ้น ปัจจุบันกรมศุลกากรพยายามดำเนินการติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถ แลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ได้แต่ที่สำคัญ คือ ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องของทุกหน่วยงานยังอิง กระดาษอยู่ ซึ่งหมายความว่า ถึงแม้จะมีเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์แล้วก็ยังต้องใช้กระดาษด้วยอยู่ดี ซึ่งถือว่า

เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งที่ทำให้การดำเนินการด้าน e-Logistics ดำเนินไปด้วยความล่าช้า ฉะนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ทุกหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกให้สามารถใช้อิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยต้องมีแนวคิดแบบบูรณาการ นอกจากนี้ รัฐบาลควรได้กำหนดให้เป็นนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องของการนำเข้าและส่งออกว่าต้องเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน และสามารถดำเนินการตรวจสอบได้อย่างรวดเร็วเช่นกัน เนื่องจากมีความเชื่อมโยงด้านข้อมูลที่รวดเร็ว

ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานจะต้องมีมาตรฐานที่จะใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน (ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีความต้องการรายละเอียดในการแลกเปลี่ยนข้อมูลแตกต่างกัน) ซึ่งหน่วยงานใดที่มีระบบอิเล็กทรอนิกส์แล้วแต่ยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันกับหน่วยงานอื่นๆ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงให้เป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งในการปรับปรุงจะต้องใช้เวลาและต้องขออนุมัติงบประมาณ ซึ่งบางกรมที่มีหน่วยงานด้าน IT ก็สามารถของบประมาณได้ง่ายกว่า ทั้งนี้ หากไม่มีการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินงานด้าน e-Logistics ก็จะไม่เกิด

พิชิต วิวัฒน์รุจิราพงศ์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท เน็ตเบย์ จำกัด ได้ให้ข้อมูลว่า การนำเข้า-ส่งออกมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการระดับกรมไม่ต่ำกว่า 30 กรม ที่ต้องใช้หลักฐานใบอนุญาตเป็นเอกสาร แต่หากทุกหน่วยงานสามารถแปลงเอกสารเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ก็จะเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด แต่ประเด็นปัญหาอยู่ที่ว่า จะดำเนินการอย่างไรให้สามารถแปลงเอกสารเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งก็จะเกี่ยวข้องกับระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งหากรัฐบาลยังไม่มี การกำหนดนโยบายก็เห็นว่าหน่วยงานที่เป็นฝ่ายปฏิบัติก็สามารถที่จะนำเสนอผลักดันให้เกิดขึ้นได้เช่นกัน ซึ่งในความหมายของ e-Logistics ก็คือการเชื่อมโยงข้อมูลเอกสารที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งถือเป็นประเด็นที่แต่ละหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาให้สามารถดำเนินการได้โดยเร็ว

นางสาวอัมพร ซาติบุษยมาส ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงคมนาคม ได้ให้ข้อมูลว่า กระทรวงคมนาคมได้พยายามดำเนินการด้าน e-Logistics ให้ตอบสนองนโยบายของรัฐบาลโดยเริ่มดำเนินการในรูปแบบบูรณาการตั้งแต่ปี 2550 ซึ่งเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับใบอนุญาตต่างๆ ซึ่งจะมีแผนระยะ 3 ปีที่กระทรวงคมนาคมจะดำเนินการด้านข้อมูลมาตรฐาน (Data Harmonization) และเป็นการลดรูปแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ด้วย จากการศึกษาพบว่าหากดำเนินการตามขั้นตอนอิเล็กทรอนิกส์แล้วพบว่าสามารถลดขั้นตอนลงได้เป็นจำนวนมาก(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่เสนอต่อที่ประชุมแล้ว)

ทั้งนี้ มีความเห็นด้วยที่จะให้มีการดำเนินการปรับปรุงในเรื่องของกฎระเบียบต่างๆ แต่ขณะเดียวกันก็มีความวิตกว่าหากนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ดำเนินการทั้งหมดแล้วไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพจะประสบกับปัญหาใดบ้าง ดังนั้น ในกฎหมายที่ดำเนินการแก้ไขของกระทรวงคมนาคมจึงยังเปิดช่องให้สามารถใช้ระบบ Document ได้อยู่

สำหรับปัญหาอุปสรรคนั้นประกอบด้วย ตัวกฎระเบียบที่จำเป็นต้องปรับปรุงให้มีความสอดคล้องต่อการดำเนินการในระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเห็นด้วยที่จะต้องมีการดำเนินนโยบายทั้งในลักษณะ Top-Down และ Bottom-Up ไปพร้อมกัน และอีกประการหนึ่งก็คือความพร้อมของระบบ Back Office ของแต่ละหน่วยงาน นอกจากนี้ ข้าราชการหรือบุคลากรจะต้องมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานด้านอิเล็กทรอนิกส์อย่างจริงจัง เต็มศักยภาพ และที่สำคัญคือ ผู้บริหารจะต้องสามารถดำเนินการ Sign หรือ Sign Nature เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดที่เข้ามาในระบบได้ด้วย ซึ่งในเรื่องของมาตรฐานในการดำเนินการระหว่างหน่วยงานต่างๆ คงจะต้องมีการดำเนินการประสานงานกันเพื่อให้สามารถดำเนินการร่วมกันได้ต่อไป

นายสินมหัต เกียรติजनันท์ กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง ให้ข้อมูลว่า

ด้าน e-Logistics นั้น จะต้องพิจารณาเป็นสองกลุ่มคือ ภาครัฐ และภาคเอกชน ฉะนั้น การพัฒนาที่จะต้องดำเนินการพัฒนาควบคู่กันไป โดยเฉพาะในกลุ่ม Provider ต่างๆ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มากขึ้น สำหรับเรื่องมาตรฐานที่มีความแตกต่างกันระหว่างมาตรฐานขององค์การศุลกากรโลก (WCO Data Model) กับมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ (UN/CEFACT) ซึ่งมาตรฐานของ WCO ได้ผ่านการรับรองของผู้บริหารกรมศุลกากรประเทศสมาชิกกว่า 200 ประเทศทั่วโลก เป็นมาตรฐานที่ถือว่ามีการของรัฐเป็นผู้รับรอง ในขณะที่มาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ เป็นมาตรฐานที่มีคณะทำงานเกือบ 30 คณะ โดยผู้แทนส่วนใหญ่มาจากภาคเอกชน ดังนั้น กรมศุลกากรจึงเลือกใช้เป็นมาตรฐานหลักในการเชื่อมโยงข้อมูลภายในประเทศและระหว่างประเทศทั่วโลก

สำหรับในเรื่องของความปลอดภัยนั้น กรมศุลกากรได้นำเรื่องของ Digital Signature มาใช้เป็นเวลาถึง 3 ปีแล้ว จึงอยากให้หน่วยงานต่างๆ ที่ยังไม่ได้ใช้หรือกำลังจะใช้มีความเชื่อมั่นที่จะใช้ให้ถูกต้องและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กติกาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ อย่างเคร่งครัด และประการสำคัญจะต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้อย่างเพียงพอ

ทั้งนี้ National Single Window ที่กรมศุลกากรเป็นเจ้าของภาพ เป็นระบบที่เชื่อมโยงข้อมูลทั่วโลก นอกจากนี้ยังได้มีการนำโครงสร้างพื้นฐานบางส่วนของโครงการ e-Government มาใช้ประกอบด้วย เช่น กรมศุลกากรได้มีการประสานงานกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการ Up Grade เรื่อง Government Information Network เป็นโครงสร้างพื้นฐานให้หน่วยงานภาครัฐ 30 องค์กรใช้ Network เดียวกันในการ Plug In กับระบบ National Single Window ด้วย แต่อย่างไรก็ดีจะต้องมีการบูรณาการเพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานหรือเกิดการสะดุดของงานขึ้นได้

ดร.กุลธณ แยมพลอย นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ

สำนักนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร(สนข.) กระทรวงคมนาคม ให้ข้อมูลว่า ส่วนใหญ่งานที่ สนข. ทำจะเป็นเรื่องการลงทุนการขนส่งในด้าน Physical แต่ไม่เกี่ยวข้องกับด้าน Electronics โดยตรง

ดร.ปริญญา ถนัดทาง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ หัวหน้ากลุ่ม ประยุกต์นวัตกรรมเพื่อการวางแผน สำนักนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร(สนข.) กระทรวงคมนาคม ให้ข้อมูลว่า ด้าน Logistics ที่ สนข. ดูแล คือ Transport Logistics และ Supply Chain ฉะนั้น โครงสร้างพื้นฐานก็จะเน้นไปที่ Transport Logistics ว่าเส้นทางการนำเข้าและส่งออกสินค้าเป็นอย่างไร เพื่อดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ลงในแผนที่ซึ่งหน่วยงานและประชาชนสามารถเข้ามาดูข้อมูลดังกล่าวได้ตามลำดับขั้นที่ สนข. อนุญาตให้เข้าดูได้มากน้อยเพียงใด

ในการนี้ นายอนันต์ วรดิพิพงศ์ ประธานคณะกรรมการได้หารือต่อที่ประชุมเพื่อหาข้อสรุปถึงประเด็นที่จะสามารถทำให้เกิด e-Logistics ในประเทศไทยได้ ต้องประกอบด้วย

1. รัฐบาลจะต้องมีความจริงจังในการส่งเสริม ผลักดันให้เกิดขึ้น
2. ควรมีเจ้าภาพที่ชัดเจนในการดำเนินการด้าน e-Logistics ของประเทศไทย
3. ควรมีการกำหนดกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการด้าน e-Logistics ที่ชัดเจน
4. ควรมีการแก้ไขกฎระเบียบทางด้านเอกสารให้รองรับกับการดำเนินงานด้าน e-Logistics
5. ควรเร่งรัดให้พระราชบัญญัติการขนส่งมีผลบังคับใช้โดยเร็ว

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องอื่นๆ

(ไม่มี)

เลิกประชุมเวลา 15.00 นาฬิกา

นางสาววิณา อยู่นาน วิทยากร 5

กลุ่มงานคณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ฯ

ผู้จัดบันทึกการประชุม